

УДК 811.111

Голець А. А.

студентка магістратури

кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Київ, Україна

E-mail: golets558@gmail.com**ORCID:** 0009-0007-7310-2162**Баклаженко Ю. В.**

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Київ, Україна

E-mail: baklazhenko.yuliia@lil.kpi.ua**ORCID:** 0000-0002-9035-7737

ТРОПЕІЧНО-ФІГУРАЛЬНЕ ВІДОБРАЖЕННЯ КОНЦЕПТУ «ВІЙНА» В УКРАЇНСЬКОМОВНОМУ ДИСКУРСІ МАС-МЕДІА ТА ЙОГО ВІДТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

Анотація

У статті досліджено тропеїчно-фігуральне відображення концепту «війна» в українськомовному дискурсі мас-медіа та особливості його відтворення англійською мовою. Результати дослідження свідчать про широке використання різноманітних лінгвістичних засобів для втілення цього концепту в медійному середовищі. Особлива увага приділяється вивченню лексичних одиниць, які використовуються для позначення аспектів війни, таких як зброя, військові звання, назви військових підрозділів, тактика бойових дій та військове спорядження.

Відзначено, що лексема «війна» як засіб вербалізації однойменного концепту має широкі комбінаційні можливості, або потенції. Зазначені когнітивні ознаки концепту об'єктивуються лексичними одиницями, що вживаються як у прямому, ядерному, так і в переносному, периферійному, значенні, що виражається шляхом метонімічних переносів.

З'ясовано, що тропеїчно-фігуральне відображення концепту «війна» в українськомовному дискурсі мас-медіа відбувається через використання різних стилістичних засобів, таких як метафори, алегорії, метонімії та ідіоми. Це дозволяє збагатити мовний образ війни та підкреслити її складність та багатогранність.

У ході дослідження відзначено, що як український, так і англійський мас-медійні дискурси використовують схожі терміни та вирази для опису воєнних подій та дій військових сил. Однак вони можуть мати свої відмінності в деталях та емоційному забарвленні, що відображає різні культурні та історичні контексти. Найчастотнішою стратегією відтворення концепту «війна» англійською мовою постає еквівалентний переклад, де що рідше трапляються випадки використання модуляції, деконструкції, конкретизації, генералізації, компенсації. Домінування використання еквівалентного перекладу серед стратегій відтворення концепту «війна», розкритого в українських медіа, англійською мовою, на нашу думку, свідчить про те, що в англійській концептосфері переважно наявні повні еквіваленти відповідних складників цього концепту в українській мові, завдяки чому виникає можливість використання повних варіантних відповідників.

Ключові слова: концепт, війна, троп, фігура, мас-медіа, переклад.

Вступ. Війна є одним із найбільш складних та багатогранних явищ, яке переплітається зі всіма сферами життя людей. Її відображення у мас-медіа та переклад англійською мовою мають величезне значення для формування глобального розуміння та сприйняття цього явища. Дослідження тропеїчно-фігурального відображення концепту «війна» українськомовними мас-медіа та його переклад англійською мовою має на меті розкрити специфіку використання образів, метафор, порівнянь тощо, що відтворюються в текстах із проблематики війни. Це дослідження має на меті виявити особливості сприйняття та інтерпретації війни в українській та англійській культурах через призму мовних та культурних особливостей. Оскільки «тропеїчно-фігуральне відображення» – це використання мовних тропів та фігур для передачі абстрактних ідей та емоцій через образи, які підсилюють емоційне сприйняття тексту, дослідження стосується метафор, порівнянь чи символів, які допомагають розкрити складні теми, створюючи в аудиторії глибше розуміння та емоційний відгук, а також відтворення їх у перекладі.

Засоби художньої виразності та їхня функційність у медіатексті завжди були об'єктом особливої уваги лінгвістів. Так, Г. Бебб розглядає епітет як характеристику слова, що виділяється за допомогою слів або зворотів, які розкривають або уточнюють його значення в тексті [4, с. 89]. Дж. Фоконьєр та М. Тернер розглядають здатність епітета виконувати естетичну, художньо-образотворчу функцію [5, с. 186]. П. П'єрні розглядає порівняння

як зіставлення двох предметів, що належать різним класам, з метою посилення певної риси одного з них [9, с. 31]. Д. Г'ю підкреслює наявність у порівнюваних предметів неповної ідентичності, вони містять лише нагадування один про одного, натомість, якщо констатувати, що ці предмети тотожні лише частково, можна сприйняти предмет зовсім по-новому. Відбувається ототожнення дослідником об'єктів дійсності та їхніх якостей, при цьому він не вдається до того, аби йменувати порівняльні основи окремими елементами конструкції [7, с. 19].

Метафори, як зазначає американський лінгвіст Н. Вілсон, можуть активувати багаторівневе розуміння явищ, пов'язане з нашим особистим досвідом, таким як дотик чи уява про об'єкт [10, с. 723]. Відомий мовознавець Дж. Лакофф вважає, що «метафора належить не до рівня мовної техніки, а до рівня мислення і мовної практики» [8, с. 46]. Лінгвіст С. Глюксберг зауважує, що «метафора – це зіставлення, в якому розум під впливом тяги до зближення абстрактних понять і конкретних предметів зливає їх в одне слово» [6, с. 80].

Мета дослідження – здійснення аналізу тропеїчно-фігурального відображення концепту «ВІЙНА» в українськомовному дискурсі мас-медіа та закономірностей його відтворення англійською мовою.

Методи дослідження. У роботі використовувалися загально-наукові дослідницькі методи (аналіз і синтез матеріалу за результатами огляду літератури, індукція – для узагальнення окремих конкретних спостережень до загального умовиводу; дедукція – для формування висновків про конкретні явища), а також спеціальні лінгвістичні методи: описовий метод – для репрезентації особливостей та надання точного і повного опису мовних одиниць; контекстуальний аналіз – для перевірки оцінного значення перекладних одиниць; дистрибутивний аналіз – для визначення функціональних властивостей мовних одиниць шляхом їх сполучуваності з іншими елементами. До аналізу було залучено 100 публікацій інтернет-видання «Українська правда» (Українська правда, 2024) із використанням концепту «ВІЙНА», а також їх переклад, виконаний автором статті.

Виклад основного матеріалу дослідження. Значення лексеми «війна» протягом століть залишається семантично стійким. Однак це значення розширюється і набуває додаткових відтінків у поєднанні з іншими словами, які допомагають позначити конкретні види воєн або бойових дій і створювати додаткові назви. Наприклад слово «війна» може комбінуватися з науковими термінами, такими як «гібридна війна» або «інформаційна війна», де «гібридна» й «інформаційна» є додатковими поняттями з точних наук або технічної сфери, а слово «війна» залишається в рамках повсякденної мови. У таких випадках наукові терміни змішуються зі звичними, повсякденними словами, розмиваючи межу між науковим і загальним розумінням війни.

Моделі та образні схеми концепту ВІЙНА в українській мові об'єднані нами у декілька груп та підгруп.

Група моделей САКРАЛЬНА (ДАР НЕБЕС, ЗЛО та ін).

Група моделей БІОМОРФНА складається з низки тематичних областей – ЗООМОРФНА, ФІТОМОРФНА та АНТРОПОМОРФНА. Їхнім когнітивним центром є уявлення про специфіку життєдіяльності біологічного організму.

Зокрема, у групі моделей АНТРОПОМОРФНА відбувається перенос якостей області-джерела «людина» на область-мету – явище «війна».

Явище ВІЙНА входить в область ПЕРСОНІФІКАЦІЇ, осмислюється в термінах ЛЮДИНИ і стає «носієм» людських властивостей та характеристик: *дихання війни; «приваблива» війна; гуманізувати війну; «реанімувати» війну* [3].

Війна набуває антропоморфних характеристик: *самогубна війна* [3]; на неї переносяться характеристики людини та її дії: *нерозсудлива війна* [3].

Війна може мати «родовід»: рід війни, «ідентифікаційні дані» – *безкровна війна*, або не мати таких даних – *безіменна війна* [3]; війна може мати свою «долю» – *доля війни* [3].

Модель ЛЮДИНА привносить образні схеми ВІДХИЛЕННЯ ВІД НОРМИ, ХВОРОБА моделі МЕДИЦИНА: *Війна – це спустошлива чума* [3].

Модель ЛЮДИНА також реалізується через персоніфіковані дії:

а) конструктивні: *У результаті війна звела незламну будівлю деспотизму* [3];

б) деструктивні: *Війна може зруйнувати планету* [3].

Тенденцію уособлення продовжує модель ОРГАНІЗМ, при цьому явище може концептуалізуватися як організм, окрема частина або орган:

Нерв війни – це гроші [3].

До групи моделей ЛЮДИНА ми відносимо підгрупу моделей СОЦІОМОРФНЕ, переноси якої засновані на уявленнях про певні ролі та відносини в соціумі. Це такі моделі:

ЖІНКА у соціальній ролі: *Молоді люди бояться пов'язувати свою долю з війною* [3];

МАТИ: *Війна – мати старанності...* [3];

ВЧИТЕЛЬ: *Війна вчить красти* [3];

ПРАВИТЕЛЬ: *Війна «панує»* [3];

СУДДЯ: *Війна роз'єднує душі* [3];

ПІДСУДНИЙ: *Є тексти, що виправдовують війну* [3];

ЗЛОЧИНЕЦЬ: *Війна скоює замах на життя* [3];

БІЗНЕСМЕН: *Війна може розорити сотні виробників* [3].

До групи моделей СОЦІОМОРФНЕ ми відносимо модель ГРА: *Війна – це гра королів* [3].

Також до цієї групи моделей належать моделі:

БІЗНЕС: *Війна – це вигідна справа* [3];

ЕКОНОМІЧНИЙ ЗЛОЧИН: *Військова контрабанда* [3];

ОБ'ЄКТ МАЙНОВИХ ВІДНОСИН: *«Приватизація» війни* [3];

БІЗНЕСМЕН: *Війна може вимагати компенсації* [3];

ТОВАР: *Вартість війни* [3];

ВИРОБНИЦТВО: *Війна – це шкідливе виробництво* [3].

Знання предметної сфери, створеної нею самою, дозволяє людині «матеріалізувати» явища та події та їх частини. У численній групі моделей РЕЧОВЕ ми виділяємо окремі підгрупи: модель ОБ'ЄКТ-ПРЕДМЕТ, метафора СТАН (війни) – ЦЕ ОБ'ЄКТ-ПРЕДМЕТ (АРТЕФАКТ), схеми ЧАСТИНА-ЦІЛА, ПОВЕРХНЯ, МЕДИКАМЕНТ, ЛІКИ.

Профілювання концепту ВІЙНА може відбуватися за рахунок поєднання декількох моделей, наприклад моделей групи РЕЧОВЕ та групи БІОМОРФНЕ: у контексті «стримати» і «замкнути» війну, крім фонові моделі ПРОСТІР, за допомогою акційних дієслів одночасно реалізуються, зокрема, моделі РУХ, СИЛА, ЖИВА СУТНІСТЬ, ВІРА. Вони створюють багатовимірний образ явища «війна». Так на рівні синтагми реалізується множинна метафорична проєкція з декількох різних за тематикою областей-джерел різних фреймів у ту саму область-мету; така проєкція породжує множинну значень, що мають загальний метафоричний наслідок [13].

До групи РЕЧОВЕ ми також відносимо метафори ВІЙНА – ЦЕ ФІЗИЧНА СИЛА, ПОТЯГ; ПРИДБАННЯ або ВТРАТА ОБ'ЄКТА-ПРЕДМЕТА, ПРИДБАННЯ (ВТРАТА) ОБ'ЄКТА-ПРЕДМЕТА → ЗМІНА СТАНУ, КОНТРОЛЬ НАД ПРИДБАННЯМ ОБ'ЄКТА-ПРЕДМЕТА.

Модель ОБ'ЄКТ-ПРЕДМЕТ дає нову проєкцію: ПЕРЕШКОДИ ДЛЯ ПРИДБАННЯ (ВТРАТИ) ПРЕДМЕТА → ТРУДНОЦІ.

Ведення бойових дій передбачає наявність простору. Модель ПРОСТІР (КОНТЕЙНЕР) реалізується у метафорі ВІЙНА – ЦЕ ВМІСТИЛИЩЕ (КОНТЕЙНЕР), що означає кордон, що відокремлює певний обсяг від довкілля: *Вступити у війну* [3].

Згідно з моделями ТЕАТР, РЕАЛІЯ ЗОБРАЖУВАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА війна переосмислюється як артефакт: *Епізоди війни; Алегорія війни* [3].

Ментальний світ людини може бути сприйнятий як поле для «війни». Це метафоричне бачення часто відображається у висловах на кшталт «війна» (боротьба) із собою, де людина веде внутрішню боротьбу. У цьому контексті різні частини «Я» можуть виступати як окремі, самостійні сторони: одночасно як «Я» і як «не-Я», між якими точиться протистояння, а внутрішній світ людини сприймається як контейнер, що містить це протистояння.

Соціальне явище «війна» опредметнюється – набуває рис, які можна уявити або «відчутти» за допомогою органів чуття, що називається сенсометафора. Відповідно до цього підходу, «війна» в мові може моделюватися як ВИДОВИЩЕ, КОЛІР, СМАК, ГАСТРОНОМІЧНЕ ВІДЧУТТЯ, ЗАПАХ, ЗВУК, ТАКТИЛЬНЕ ВІДЧУТТЯ.

Порівняльний аналіз мовних засобів для відображення концепту «ВІЙНА» в українському дискурсі мас-медіа та їх перекладів англійською мовою виявляє цікаві відмінності та схожості. Українські мас-медіа часто використовують різноманітні лексичні одиниці для опису воєнних подій, такі як «конфлікт», «бойові дії», «битва» та «військові дії» [1, с. 36]. При цьому українські ЗМІ також можуть використовувати термін «війна» у випадках, коли ситуація є дуже серйозною та військові дії загрожують безпеці країни.

У перекладах англійською мовою еквівалентним терміном до слова «війна» є «war». Однак в англійській мові ЗМІ можуть вживатися й інші вирази для опису подій, що стосуються воєнного конфлікту, наприклад, «armed conflict», «military operations» або «combat actions». Ці терміни можуть мати більш широкий або точніший смисл порівняно з простою назвою «війна».

Хоча основні терміни для відображення концепту «війна» в українському та англійському мовних дискурсах можуть бути схожі, вони також можуть мати певні відмінності в застосуванні та контексті використання.

Зокрема, українські ЗМІ можуть використовувати терміни зі схожим значенням, такі як «агресія», «воєнний конфлікт», «військові операції» або «бойові дії», для підкреслення певних аспектів воєнного стану або різних фаз воєнного конфлікту [2, с. 46]. У деяких випадках українські ЗМІ можуть використовувати такі вирази, як «протистояння», «боротьба» або «конфлікт», для опису ситуацій, які ще не досягли рівня відкритої війни, але вже мають конфліктну природу.

Медійні тексти у військовій сфері відрізняються широким застосуванням військової термінології, фразеологічних висловів, скорочень та еліптичних конструкцій. Це пов'язано з функціональним завданням військового спілкування: використання стислих, ясних і конкретних формулювань, точності і чіткості у викладі, логічної послідовності та чіткого відділення однієї думки від іншої для зручного сприйняття інформації.

Адекватний переклад військових матеріалів передбачає не лише точне відтворення змісту, а й уважне відтворення структури, послідовності викладу та інших формальних аспектів, які є важливими для військових спеціалістів.

Щодо відтворення концепту «ВІЙНА» у медійному дискурсі, застосовуються різні типи лексичних трансформацій, зокрема, *транскрипція* (що використовується для збереження автентичності термінів і символів, які

є впізнаваними в міжнародному медіапросторі. Наприклад: «спецоперація» – «special operation»), *транслітерація* (що використовується для відтворення власних назв, таких як географічні, назви зброї чи військової техніки і т. д. Наприклад: «missiles Iskander» – «ракетки Іскандер»), *калькування* (що використовується для передачі значення іноземних виразів через пряму перекладну структуру. Наприклад: «the theater of war» – «театр війни», «military aggression» – «військова агресія»), *конкретизація* (що використовується для деталізації загальних термінів, щоб надати їм чіткішого значення відповідно до українського контексту. Наприклад: «enemy» – «окупант») та *узагальнення* (що використовується для спрощення термінів і надання їм ширшого значення. Наприклад: «military conflict» замість «війна», «confrontation» замість «військові дії»).

Порівняльний аналіз мовних засобів для відображення концепту «ВІЙНА» в українському дискурсі мас-медіа та їхніх перекладів англійською мовою розкриває цікаві відмінності та специфічні особливості кожної мови. Розглянемо кілька прикладів. Переклад виконано автором дослідження:

Росія проводить війну на сході України, порушуючи територіальну цілісність країни [3]. – *Russia is waging war in eastern Ukraine, violating the territorial integrity of the country.*

У перекладі англійською використовується словниковий відповідник “war”, що семантично також збігається з оригіналом.

Армійські сили здійснили успішні операції проти ворожих позицій на лінії фронту [3]. – *The armed forces have conducted successful operations against enemy positions on the front line.*

Простежуємо використання у перекладі словникового відповідника «операції» – «operations» для опису складних, злагоджених, професійних військових дій, що дозволяє позитивно звучати подіям у контексті війни.

Цивільне населення страждає від наслідків війни: голод, холод та недостатність медичних послуг [3]. – *The civilian population suffers from the consequences of war: hunger, cold, and inadequate medical services.*

В обох мовах використовуються лексеми «війна», «страждати» – «war», «suffer», що описують страждання і негаразди, з якими стикаються цивільні жителі в умовах війни.

Окупаційні війська продовжують порушувати перемир'я та атакувати мирне населення [3]. – *Occupation forces continue to violate the ceasefire and attack the civilian population.*

В українському перекладі використовується термін «окупаційні війська» для опису ворожих сил, які ведуть бойові дії на території України. У перекладі англійською використовується термін «occupation forces», змінюючи акцент на сему «сила», «примус».

Війна в Україні спричинила трагічні людські втрати та матеріальні збитки [3]. – *The war in Ukraine has caused tragic human casualties and material losses.*

Із цього прикладу видно, що як в українському оригіналі, так і в перекладі використано прийом уособлення війни, яка спричинює втрати та збитки.

Українські війська встановили контроль над стратегічно важливими пунктами на лінії фронту [3]. – *Ukrainian forces have gained control over strategically important points along the front line.*

У цьому прикладі використовується термін «лінія фронту» для опису території, де відбуваються бойові дії або розташовані військові підрозділи. У перекладі використовується прийом перестановки слів; термін «front line» використовується для передачі концепту «лінія фронту» та акцентується стратегічне значення контрольованих пунктів.

Учасники антитерористичної операції відбили напад бойовиків і залишилися на своїх позиціях (Українська правда, 2024). – *Participants of the anti-terrorist operation repelled the attack by militants and remained in their positions.*

Тут використовується термін «anti-terrorist operation» для передачі концепції «антитерористична операція» та «militants» для опису бойовиків.

Ці приклади демонструють, що як український, так і англійський мас-медійні дискурси використовують схожі терміни та вирази для опису воєнних подій та дій військових сил. Однак вони можуть мати свої відмінності в деталях та емоційному забарвленні, що відображає різні культурні та історичні контексти.

Дослідження тропів та їхньої ефективності в передачі концепту «війна» українським мовним дискурсом мас-медіа та їх перекладом англійською мовою є актуальним завданням у контексті вивчення культурної та мовної специфіки. Український мовний дискурс мас-медіа використовує широкий спектр тропів для передачі концепту «війна», серед яких можна виділити метафору, метонімію, симуляцію та алегорію.

Метафора «війна» може бути виражена у формі образів із битв, бойових дій, стратегій та тактик. Метонімія використовує аспекти війни, такі як зброя, армія, командування, для відображення самої ідеї війни. Симуляція дозволяє використовувати аналогії, приклади та порівняння для розуміння війни через асоціації з іншими подіями або явищами. Алегорія використовує символічні образи та сюжети для передачі значень та ідей, пов'язаних з війною, які можуть мати глибокий культурний та історичний контекст.

Ефективність цих тропів у передачі концепту «війна» в українському мовному дискурсі мас-медіа залежить від їх сприйняття аудиторією, а також від контексту та цілей комунікації. Деякі тропи можуть бути більш ефективними у викликанні емоційної реакції або активізації уваги аудиторії, тоді як інші можуть бути більш точними та інформативними.

У перекладі англійською мовою тропи також використовуються для передачі концепту «війна», але їхня ефективність може змінюватися через різні культурні нюанси та мовні особливості. Деякі тропи можуть бути легко передані з однієї мови на іншу, тоді як інші можуть вимагати творчого переосмислення для збереження їхньої ефективності та виразності в новій мові. Таким чином, порівняння тропів українського та англійського мовних дискурсів мас-медіа дає можливість краще зрозуміти специфіку воєнного дискурсу в різних культурних контекстах та допомагає збагачувати мовні засоби для передачі цього складного концепту.

Дослідження ефективності тропів у передачі концепту «війна» в українському мовному дискурсі мас-медіа в порівнянні з їхніми перекладами англійською мовою є важливим для розуміння специфіки мовленнєвої практики та культурних особливостей. В українському мовному середовищі тропи, такі як метафора, метонімія, симуляція та алегорія, часто використовуються для вираження різних аспектів війни, від її суворості до стратегічної важливості. Наприклад, метафоричні висловлювання про «битву», «ворожу агресію» або «оборону національних інтересів» допомагають активізувати емоційну реакцію аудиторії та сприйняття загальної ситуації.

У перекладі англійською мовою використання тропів для передачі концепту «війна» також може залежати від контексту та сприйняття цих тропів у мовному середовищі призначення. Наприклад, метафоричні покликання на «військові операції», «військову стратегію» або «боротьбу за свободу» можуть бути ефективними, але їхня ефективність може змінюватися залежно від культурних асоціацій та інтерпретації англійськомовної аудиторії.

Загалом, порівняльний аналіз використання тропів українського та англійського мовних дискурсів мас-медіа може розкрити різноманітність підходів до вираження концепту «війна» та допомогти зрозуміти, які мовні засоби найбільш ефективні для комунікації даної теми в різних культурних та мовних середовищах:

Метафора: *Україна веде нерівну боротьбу з агресором* (Українська правда, 2024). – *Ukraine is fighting an uneven battle against the aggressor.*

Метонімія: *Ситуація на сході визначає загальний стан війни* (Українська правда, 2024). – *The situation in the east defines the overall state of the war.*

Симуляція: *Проведення бойових операцій на передовій вимагає стратегічного планування* (Українська правда, 2024). – *Conducting combat operations at the forefront requires strategic planning.*

Алегорія: *Війна – це боротьба світла і темряви, добра і зла* (Українська правда, 2024). – *War is the struggle between light and darkness, good and evil.*

Ці приклади демонструють ефективне використання тропів у відображенні концепту «війна» в українському медійному дискурсі та їх переклади англійською мовою. Такий підхід дозволяє підсилити емоційний та інформаційний вплив на аудиторію та робить викладений матеріал виразнішим і легшим для запам'ятовування.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, у контексті відтворення україномовного дискурсу мас-медіа англійською мовою виявлено певні відмінності у використанні лексичних одиниць та стилістичних засобів. Проте загальний образ війни залишається вірним оригіналу, адаптуючись до особливостей англійськомовної аудиторії. Найчастотнішою стратегією відтворення концепту «війна» англійською мовою постає еквівалентний переклад, дещо рідше трапляються випадки використання модуляції, декомпресії, конкретизації, генералізації, компенсації.

Список використаних джерел

1. Дем'янчук Ю.І. Методи виділення колокацій із військових термінологічних сполучень НАТО. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету*. 2016. Вип. 10. С. 33–38.
2. Зарницький А.В. Вербалізація збройного конфлікту в англійськомовному медіа дискурсі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2018. Вип. 33(2). С. 45–47.
3. Українська правда : веб-сайт. URL: <https://www.pravda.com.ua/> (дата звернення: 20.10.2024).
4. Harcourt Brace Jovanovich. *Essays in Stylistic Analysis* / Babb H. (ed.). 1972.
5. Fauconnier G., Turner M. Conceptual Integration and Formal Expression. *Journal of Metaphor and Symbolic Activity*. 1995. № 10(3). P. 183–204.
6. Glucksberg S., Keysar. *How metaphors work*. Cambridge University Press, 1993.
7. Hugh D. *Symbols and Social Theory*. Oxford Press, 2009.
8. Lakoff G., Johnson M. *Metaphors we live by*. University of Chicago Press, 2003.
9. Pierini P. Simile in English: from description to translation. *Circulo de lingüística aplicada a la comunicación*. 2007. № 29. P. 27–43.
10. Wilson N. L., Gibbs R. W. Real and imagined body movement primes metaphor comprehension. *Cognitive Science*. 2007. № 31. P. 721–731.

Holets A. A.

*Student of Master program, Department of Theory, Practice and Translation of English
National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute»*

Kyiv, Ukraine

E-mail: golets558@gmail.com

ORCID: 0009-0007-7310-2162

Baklazhenko Yu. V.

*Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Lecturer at the Department of Theory, Practice and Translation of English
National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute»
Kyiv, Ukraine*

E-mail: baklazhenko.yuliia@ill.kpi.ua

ORCID: 0000-0002-9035-7737

TROPIC-FIGURATIVE REFLECTION OF THE CONCEPT OF “WAR” IN THE UKRAINIAN-LANGUAGE MEDIA DISCOURSE AND ITS REPRODUCTION IN ENGLISH

Abstract

The article examines the tropic and figurative representation of the concept of «war» in the Ukrainian-language mass media discourse and the peculiarities of its translation in English. The results of the study indicate the widespread use of various linguistic means for the implementation of this concept in the media environment. Particular attention was paid to the study of lexical items used to denote aspects of war, such as weapons, military ranks, names of military units, battle tactics, and military equipment.

It is noted that the lexeme "war" as a means of verbalizing the concept of the same name has wide combinatory possibilities, or potentials. The specified cognitive features of the concept are objectified by lexical units that are used both in a direct, nuclear, and in a figurative, peripheral meaning, which is expressed through metonymic transfers.

It is noted that the tropic-figurative representation of the concept of «war» in the Ukrainian-language mass media discourse occurs through the use of various stylistic means, such as metaphors, allegories, metonymies, and idioms. This allows us to enrich the linguistic image of war and emphasize its complexity and multifacetedness.

During the research, it was noted that both Ukrainian and English mass media discourses use similar terms and expressions to describe war events and actions of military forces. However, they may have their differences in detail and emotional coloring, reflecting different cultural and historical contexts. The most frequent strategy of reproducing the concept of «war» in English is an equivalent translation, somewhat less often there are cases of using modulation, decompression, concretization, generalization, compensation. The predominance of the use of equivalent translation among strategies for reproducing the concept of «war» revealed in the Ukrainian media in English, in our opinion, indicates that in the English conceptual sphere there are mainly full equivalents of the leading components of this concept in the Ukrainian language, which makes it possible to use full alternative answers.

Key words: *concept, war, trope, figure, mass media, translation.*

References

1. Demianchuk, Yu. (2016). Metodu vydilennia kolokatsii iz viiskovykh terminolohichnykh spoluchen NATO. *Naukovi zapysky Berdianskoho derzh. ped. un-tu. [Methods for extracting collocations from NATO military terminology. Scientific Notes of Berdiansk State Pedagogical University]* 10, 33–38 [in Ukrainian].
2. Zarnytskyi, A. (2018). Verbalizatsia zbroinoho konfliktu v angломovnomu mediadyskursi. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho un-tu. [Verbalization of the Armed Conflict in the English Language Media Discourse. Scientific Bulletin of the International Humanitarian University]*, 32, 45–47 [in Ukrainian].
3. *Ukrainska Pravda [Ukrainian truth]* (2024). URL: <https://www.pravda.com.ua/> [in Ukrainian].
4. Babb, H. (2012). *Essays in Stylistic Analysis*, New York: Harcourt Brace Jovanovich.
5. Fauconnier, G., & Turner, M. (1995). Conceptual Integration and Formal Expression. *Journal of Metaphor and Symbolic Activity*, 10, 183–204.
6. Glucksberg, S., & Keysar, B. (1993). *How metaphors work*. New York: Cambridge University Press.
7. Hugh, D. (2009). *Symbols and Social Theory*. New York: Oxford Press.
8. Lakoff, G., & Johnson, M. (2003). *Metaphors we live by*. Chicago: University of Chicago Press.
9. Pierini, P. (2007). Simile in English: from description to translation. *Circulo de lingüística aplicada a la comunicac ión*, 29, 27–43.
10. Wilson, N. L., & Gibbs, R. W. (2007). Real and imagined body movement primes metaphor comprehension. *Cognitive Science*, 31, 721–731.